

PAPER DETAILS

TITLE: Devletlerarasi Hukuk ve Siyasi Tarih Metinleri

AUTHORS: Seha L MERAY

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37913>

DEVLETLERARASI HUKUK VE SİYASİ TARİH

“Prof. Nihat ERİM, Devletlerarası Hukuk ve Siyasî Tarih, Cilt I, (Osmanlı İmparatorluğu andlaşmaları), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, T. T. K. Basım Evi, Ankara, Fiyatı 10 lira”.

Devletler Hukuku ve Siyasî Tarih bakımından mânasiyle “boşluk dolduran eser”, 1953 yılı yayınlarıdır. Erim’in Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmalarını topladığı bu eser, “boşluk dolduran” tabiri, maalesef çok boşlukları olan siyasî tarihte de bir hakikata tekabül etmekle beraber, ekseriya tahliline tahsis edilen kısımlarında klâsik bir uslûptir. Bunun için, biz burada gözden geçireceğimiz kitabın bu tâbiri kullanırken, bunu ikinci mânada kullanmamak istiyoruz.

Sayın Profesör yayınladığı bu cildin Önsözünü şöylelemektedir:

“Hukukun öteki dallarını ilgilendiren metinler toplanmaktadır. Fakat Devletlerarası Hukuku metinlerini toplayı meyi sağlayacak bir kitap, Türkçeden başka dil bilene Yabancı dillerle yayınlanan metin kitapları ise Türkçelerin hepsine yer vermemektedir. Devletlerarası Hukukun bu kısmını aydınlatmaya yarıyacak andlaşma, sözleşme çoğunca metinleri derliyen yazarın üyesi olduğu kurumlarda alınmaktadır. Yalnız metin derlemeleri değil, ders kitapları da bövledir. Bir Fransız, bir İngiliz, bir Am

"Ne yazık ki hukukun bu dalı için zengin Türk andlaşma ve sözleşmeleri bugüne kadar profesörlerimiz, ne de yabancı bilginlerce gereğ Hukuk Fakültelerimizde Devletlerarası Hukuk yabancı - bilhassa Fransız - profesörlerin eserlerin tulmuştur. Geleneğe dayanan bir kısım kaidel tarihimizde, kendi andlaşma ve sözleşmelerimiz ca yabancı yazarların hazır incelemelerini nakle

Eserin "gerekçesi"ni bu şekilde belirten sa mizdeki cildi meydana getiren çalışmalarına 19 tir. Bugün yayınlanmış bulunan Birinci Cilt, da ve Devletler Hukuku öğreniminde tarihçe kısmı görecektir. Eserin İkinci Cildi, Türkiye Büyük kurulduğu andan bugüne kadar Türkiye'nin im lerarası vesikalarla, Devletler Hukukunun ön edecektir.

Bu Birinci Cilde alınan metinler şunlardır. toruk Andlaşması (1606); Karlofça Andlaşması laşması (1700); Prut Andlaşması (1711); Edi Pasarofça Andlaşması (1718); Bölüşme Andla Andlaşması (1739); Fransa ile son Kapitülâsy narca Andlaşması (1774); Bukovina'nın terki Andlaşması (1779); Rusya ile İttifak (1790); Z Zıştov Sözleşmesi (1791); Yaş Andlaşması (17 Osmanlı - İngiliz İttifakları (1798 - 1799); Bir da Rusya ile Sözleşme (1800); Fransa ile Ba Rusya ile İttifak (1805); İngiltere ile Canaklı

Barış Andlaşması (1897); İtalya ile Uşi Barış Andlaşması (1913); Yunanistanla Barış Andlaşması (1913); Sırbistanla Barış Andlaşması (1913); Rusya ile Barış Andlaşması (1918); Mondros Mütarekenamesi (1920).

Bu belli başlı vesikalara ilâve olarak eserde şunlar da vardır: Karlofça'ya göre Osmanlı İmparatorluğu A. S. Haritası (1699 sınırları); Osmanlı İmparatorluğu haritası (1699 - 1877); Berlin Andlaşması (1878); Osmanlı İmparatorluğu; Sevr Andlaşmasına göre (1920) haritası.

Bu değerli eserin meziyetlerini şöyle özetliyebiliriz: 1) Böyle bir eserin nihayet yayınlanmış olması, Devlet-i Milliye'nin Tarihle, meslek veya merak saikiyle meşgul olanlar için bir anılacak bir mesaidir; 2) Birinci Cilt, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1535'ten 1920'ye kadar aktedilen belli başlı bütün andlaşma ve antlaşmalarını içermektedir; 3) Her vesikanın başına, onu doğuran sebepleri ve şartları kaydedilmiştir. Böylece, 1535'ten 1920'ye kadar, Osmanlı Devleti'nin dış ilişkileri ve andlaşmalar ve sözleşmeler yönünden kısa bir özet verilmektedir; 4) Eserin bugünkü nesle olduğu kadar yarınki nesle de ulaşması için kitabın sonuna bir sözlük eklenmiştir. Bu sözlükte, kitabında orijinal bir yola başvurulmuştur: Fakülte mezunlarından birine kitapta mânalarını anlamadığı kelimeler sorulmuş ve Sözlüğe bunlar alınmıştır; 5) Eserde, belli başlı andlaşmaları doğuran Andlaşmalara, yeni durumu gösteren haritalar eklenmiştir; 6) Kitaba alınan bütün vesikaların nereden alındığı belirtilmiştir; 7) Nihayet, bu önemli eserin, İstanbul'da, Nihat Erim tarafından hazırlanmış olduğunu belirtmek istiyorum.

İkinci bir nokta, Devletler Hukuku ve Siyasî mi haiz bazı millî vesikaların da eserde yer bulması. Meselâ Fatih'in Venediklilere verdiği Ferman, 18. yüzyıl gibi. Ayrıca Süveyş Kanalı'nın hukukî statüsünü İstanbul Andlaşması da; Devletler Hukukunda önem esere konulabilir.

Nihayet, vesikaların başına büyük bir isabetli özetlere, bu özetlerin çıkarıldığı ana bibliyografya vesikaları doğuran hâdiseleri, özetin çerçevesini yapmak isteyenlere de başka bir büyük kolaylık gösteren eserin sonuna eklenecek bir İndeks, muayyen bir pacaklara faydalı olacaktır.

Yeniden belirtmek istediğimiz nokta, bu son eserin gerçek değeri yanında, belki de bir "mülâhazasıdır. Eser bu mükemmel haliyle, ancak taklanmalıdır. İlmî esaslara göre tertiplenmiş arşivle toplamının son derece kolay olduğu memleketlerin nasıl bir ilgiyle karşılandığı ve ne kadar nadir önceleri başkaları tarafından yapılmış benzer çalışıldığı, ve mahiyeti itibariyle bir kişinin mesai ve kolay aştığı gözönünde tutulursa, memleketimizde esaslara, bir kişi tarafından devamlı bir çalışma olan böyle bir eserin gerçek değeri o kadar iyi takdim edilmesinin metnini bile, Fransızca veya İngilizce k veya özetlemelerden faydalanarak okumak ve okumak Devletler Hukuku ve Siyasî Tarih ilgililerine Pro